

**Роль міжнародної співпраці та світового досвіду
в удосконаленні та розвитку медицини
(на прикладі Волинської обласної клінічної лікарні)**

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства
і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: **Н. Н. Коцан** – доктор
географічних наук, професор, завідувач
кафедри країнознавства і міжнародних
відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Охарактеризовано діяльність Волинської обласної клінічної лікарні. Розглянуто роль міжнародної співпраці та світового досвіду в розвитку медицини Волинської обласної клінічної лікарні на основі проведення інтерв'ю провідних спеціалістів медичного закладу. Запропоновано шляхи посилення міжнародних зв'язків у функціонуванні медичної галузі.

Ключові слова: міжнародна співпраця, міжнародні зв'язки, Волинська обласна клінічна лікарня, медицина.

Sydor Y. V. The Role of International Cooperation and International Experience in the Improvement and Development of Medicine (the Volyn Regional Clinical Hospital). The article deals with the functioning of the Volyn regional clinical hospital. The role of international cooperation and international experience in the medicine development based on interviews of hospital leading specialists are considered. Ways of international relations strengthening in the medical fields functioning are defined.

Key words: international cooperation, international relations, the Volyn regional clinical hospital, medicine.

Актуальність теми. Здорова нація – сильна держава. На сучасному етапі у час інновацій та глобальних проривів ефективність медицини залежить від багатьох факторів, зокрема фінансового та матеріального забезпечення, ретельного контролю та висококваліфікованості медичних працівників. Проте далеко не останню роль відіграє міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я, яке забезпечує покращення всієї системи оздоровлення та захисту населення.

Метою наукового дослідження є аналіз та визначення ролі міжнародної співпраці та світового досвіду в удосконаленні галузі медицини на прикладі Волинської обласної клінічної лікарні.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) охарактеризувати діяльність Волинської обласної клінічної лікарні;
- 2) розглянути роль міжнародної співпраці та світового досвіду на основі інтерв'ю лікарів Волинської обласної клінічної лікарні;
- 3) запропонувати шляхи та перспективи розвитку міжнародного співробітництва та впровадження світового досвіду у Волинській обласній клінічній лікарні.

Волинська обласна клінічна лікарня – багатопрофільний лікувально-профілактичний заклад, який функціонує з 1944 р. Клінічна лікарня надає якісну медичну допомогу, що забезпечує ефективність охорони здоров'я на Волині. З кожним роком у лікарні здійснюється оновлення матеріально-технічної бази, лікувального обладнання; лікарня відзначається високою фаховою підготовкою лікарів. Окрім власних зусиль лікарні, особливу роль у забезпеченні високого рівня лікувального

закладу відіграє багатогранна міжнародна співпраця та вивчення досвіду іноземних колег [2].

Згідно ст. 79 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» держава бере участь у реалізації міжнародних програм охорони здоров'я; здійснює обмін екологічною й медичною інформацією; сприяє професійним та науковим контактам працівників охорони здоров'я, обміну прогресивними методами й технологіями, експорту та імпорту медичного обладнання, лікарських препаратів й інших товарів, необхідних для здоров'я, діяльності спільних підприємств у сфері охорони здоров'я; організує спільну підготовку фахівців, розвиває та підтримує всі інші форми міжнародного співробітництва, що не суперечать міжнародному праву й національному законодавству. При цьому, заклади охорони здоров'я, громадяни та їх об'єднання мають право відповідно до чинного законодавства самостійно укладати договори (контракти) з іноземними юридичними та фізичними особами про будь-які форми співробітництва, брати участь у діяльності відповідних міжнародних організацій, здійснювати зовнішньоекономічну діяльність [3].

Розглянемо реалізацію цього закону та думки спеціалістів – лікарів про роль міжнародної співпраці в медицині на прикладі Волинської обласної клінічної лікарні [1].

Ларіна Людмила Анатоліївна (заступник головного лікаря з медичної частини та експертизи тимчасової непрацездатності) розповіла про основні напрямки міжнародної співпраці лікарні з іншими країнами: «Насамперед, це медичне устаткування. Ми стараємося надавати перевагу відомим брендам: японське, німецьке, американське, європейське обладнання. Ця діагностична й лікувальна апаратура є надійною, високоякісною. Наступним напрямом співпраці є стажування. Перевагою для Волині є прикордонне розміщення. Це дає змогу посилювати відносини з Польщею (участь у конференціях, підвищення кваліфікації, обмін досвідом). Поляки дуже відкриті та позитивно налаштовані щодо українських лікарів та максимальної допомоги та підтримки. Також лікарі стажуються в Німеччині, Франції, Великій Британії, Австрії. Світ відкритий – потрібно використовувати цю можливість» [1].

Дудар Олександр Валерійович (заступник головного лікаря з хірургічної допомоги, судинний хірург) наголосив, що важливу роль у постійному розвитку лікарні відіграють обмін спеціалістами та закордонні стажування: «Ми запрошуємо фахових хірургів, професорів із різних країн, зокрема Німеччини та Польщі. Проводяться майстер-класи із відеотрансляцією в зал із зворотнім зв'язком ходу операції. В прямому ефірі можна задавати питання. Закордонних лікарів асистують провідні спеціалісти нашої клініки. Здійснюються кардіологічні операції (зупинка серця). Активно використовуються інвазивні методи лікування та діагностики. Наприклад, польський професор, міністр охорони здоров'я Польщі Маріан Зембала всім серцем вболіває за нашу лікарню. Всіляко допомагає нашим спеціалістам та сприяє активізації співпраці між нашою клінікою та польськими медичними закладами. В обласній клінічній лікарні велика увага приділяється підвищенню фахового рівня спеціалістів. Це стажування на робочих місцях, як у республіканських клініках, так і в зарубіжних. Близько 70–80 фахівців стажуються на робочих місцях протягом року. Міжнародне стажування за кордоном проходять 30–35 лікарів. Здебільшого це такі країни, як Польща, Німеччина, Франція, Словенія, США» [1].

Сидор Роксолана Богданівна (лікар-офтальмолог) ствердила, що закупівля новітньої техніки є одним із найпродуктивніших напрямів міжнародної співпраці лікарні: «У відділенні офтальмології є новітня діагностична база. Саме така база та високий рівень фаховості сприяють проведенню сучасних оперативних втручань: видалення катаракти, корекція короткозорості, далекозорості, оперативні втручання на сітківці ока за допомогою лазера. В нас є різноманітні іноземні обладнання, які забезпечують ефективність діагностики та лікування:

а) щілинна лампа для біомікроскопічного огляду переднього та заднього відділу очного яблука «TOPCON» (Японія);

б) А-В-сканування (УЗД очного яблука) «Alcon» (США) – виявлення проблеми задніх відділів ока, новоутворень, відшарування сітківки, гемофтальм тощо;

в) комп'ютерний периметр «Oculus centerfield» (Німеччина) – комп'ютерне визначення поля зору;

г) найсучасніший метод діагностики – оптична когерентна томографія «Торсон» (Японія), яка подає сітківку ока подібну до гістологічного розрізу;

д) рефракто-, керато-, пахі-, тонометр «Торсон» (Японія) – визначає рефракцію, кривизну рогівки, товщину, вимірює внутрішній очний тиск безконтактним методом.

Такі новітні оснащення дають змогу якнайточніше діагностувати хворобу та уникнути негативних наслідків» [1].

Шульга Ольга Дмитрівна (лікар-невролог, кандидат медичних наук, керівник центру цереброваскулярної патології, обласний позаштатний спеціаліст із неврології Управління охорони здоров'я у Волинській області) поділилася власним досвідом іноземних стажувань: «Іноземні клініки, спеціалісти є відкриті для України. Я стажувалася в США, Німеччині, Великій Британії – це виграні мною гранти. Дуже допомагають професори з Ізраїлю, Польщі, Німеччини. Зокрема, допомагають науковим матеріалом (книги, доступ до бібліотек з іноземними журналами). Відкритий американський інститут (фонд Сороса) проводить безкоштовні навчання. Австрійські лектори проводять відкриті лекції. На різноманітних конференціях, закордонних школах я познайомила з багатьма чудовими професорами клінік: Натан Борнштейн (Ізраїль), Дафін Мурешану (Румунія) та ін. Наші лікарі мають можливість брати участь у міжнародних клінічних дослідженнях. Рівень медицини за кордоном вищий, ніж у нас. Тому фаховість лікарів недостатньо ефективно вдосконалюється. Наші спеціалісти підвищують свою фаховість на курсах ПАЦ (передатестаційний цикл), ТУ (тематичне удосконалення). Якщо лікар володіє іноземною мовою, то є багато стажувань в іноземних клініках, а також можливість участі у міжнародних конференціях, з'їздах, симпозиумах. Адже на міжнародних конференціях основне – мова. Англійська – мова науки. Отож, можливості є, залишається тільки мова, бажання та мотивація людини».

Ольга Дмитрівна розказала про волонтерський проект – Школу молодих неврологів Волині: від світового досвіду до світових стандартів: «Школа молодих неврологів Волині – це перший освітній волонтерський проект в українській неврології на регіональному рівні, спрямований на підвищення компетентності молодих лікарів у щоденній практичній роботі, особистісне зростання кожного учасника, налагодження співпраці між молодими неврологами. Цього року у вересні відбулася вже IV Школа молодих неврологів. Основу школи становив світовий досвід, отриманий завдяки участі в Європейській школі інсульту, Зальцбургських семінарах, Академії молодих неврологів товариства нейропротекції та нейропластичності. Молоді спеціалісти показують дуже хороші результати, які варті уваги. У нас є дві роботи, які опубліковані в міжнародних рецензованих журналах. Варто зазначити, що закордонні публікації й рецензування – явище нетипове для України. Таких публікацій в нашій державі поки дуже мало. Для прикладу, Львівський медичний університет публікує 7–10 публікацій такого рівня в рік. Тому дві публікації для Волині – це багато. Ми маємо надію, що результатом відвідування Школи молодих неврологів Волині стане професійне зростання кожного учасника, що сприятиме підготовці кваліфікованих вітчизняних фахівців, конкуренто-спроможних на світовому ринку праці. Також сподіваємося, що школа стане доброю традицією й зацікавить інші регіони» [1].

Отож, міжнародне співробітництво відіграє важливу роль у медицині. Насамперед, це дуже велика гуманітарна допомога. Перспективи можливі, коли є підтримка керівництва й якщо є спеціалісти-лікарі, які хочуть добитися більшого в житті, в яких є мотивація й стимули удосконалювати медицину та досягати нових висот. Держава повинна сприяти молодим спеціалістам у їх медичному розвитку. Необхідно розвивати різноманітні проекти, гранти, конкурси для того, щоб давати можливість молодим лікарям брати участь у міжнародних конференціях та переймати досвід інших, адже саме молоде покоління лікарів більш самостійне й готове до

міжнародної співпраці завдяки володінню іноземними мовами та амбіціями. Проте, згідно законодавства України, керівництво лікарні може відпустити лікаря на стажування не довше, ніж на 3 місяці. Тому переважно є короткострокові стажування. Щодо міжнародних конференцій, то для того, щоб зареєструватися на конференцію за кордоном потрібно внести суму приблизно 500–600 євро. На жаль, не кожен молодий спеціаліст має таку можливість.

Також досить важливим фактором прогресу у запровадженні світового досвіду є інформатизація медичного обслуговування (онлайн-курси, відеотренінги, веб-конференції), запровадження телемедицини, телемедичного консультування [4]. Однак, ключовою рушійною силою у забезпеченні ефективної охорони здоров'я є належне фінансування та постійний контроль. Такі заходи допоможуть досягнути нового рівня міжнародного співробітництва в галузі медицини як Волинської обласної клінічної лікарні, так і всієї України загалом.

Висновки. Міжнародне співробітництво в медицині забезпечує модернізацію системи охорони здоров'я та ефективність надання медичних послуг громадянам. Новітнє устаткування, високий професіоналізм лікарів, світовий досвід, а також відданість лікувальній справі допомагають Україні досягнути нові горизонти в медицині та вийти на міжнародний рівень забезпечення охорони здоров'я населення.

Джерела та література

1. Роль міжнародної співпраці та світового досвіду в удосконаленні та розвитку медицини (на прикладі Волинської обласної клінічної лікарні) : [інтерв'ю з провідними спеціалістами Волинської обласної клінічної лікарні О. В. Дударем, Л. А. Ларіною, Р. Б. Сидор, О. Д. Шульгою / записала Ю. В. Сидор]. – Луцьк, 2016.

2. Волинська обласна клінічна лікарня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vokl.com.ua/>

3. Закон України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 4. – Ст. 19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page3>

4. Український медичний часопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.umj.com.ua/>.